

Як використовувати оцінку ризиків для моніторингу та оцінки

Крім того, що оцінки ризиків можуть допомогти у визначенні, плануванні та пріоритизації варіантів *EbA*, в останні роки набирає обертів обговорення питань моніторингу та оцінки (МіО) адаптації в цілому (і *EbA* зокрема).

Проведення МіО особливо важливе для адаптації до зміни клімату, оскільки рішення щодо заходів адаптації зазвичай приймаються в умовах невизначеності. МіО може допомогти внести необхідні коригування в стратегії адаптації, а також визначити майбутні потреби і тригерні точки для адаптивного управління, тобто змінити стратегії або методи управління майбутніми невизначеностями. У контексті *EbA* моніторингу і оцінки дозволяють зрозуміти рівень досягнутого прогресу і те, які перешкоди ще доведеться подолати. Існує ряд аспектів ефективного моніторингу та оцінки реалізованих заходів *EbA*. Вони повинні включати в себе відповідні методи для перевірки ефективності управлінських підходів, беручи до уваги кількість часу, необхідного для впровадження заходів, і до отримання передбачуваних і супутніх вигод. МіО включає в себе не тільки відстеження показників, що вимірюють результати адаптації, а й взаємодію із зацікавленими сторонами для отримання зворотного зв'язку. В цілому, МіО слід розглядати як інструмент, який допоможе вам зрозуміти, які заходи *EbA* можуть найбільш ефективно поліпшити реалізацію в майбутньому. Оцінки ризиків на основі показників, пропонувані в цьому Практикумі, можуть зробити внесок у загальну структуру МіО, використовуючи оцінки кліматичних ризиків як один з численних інструментів для МіО адаптації – включаючи *EbA*. Початкові оцінки ризиків забезпечують вихідні дані для розуміння змін у рівнях ризику до реалізації заходів з адаптації. Оцінки ризиків після застосування заходів відображають загальні зміни ризику.

Оскільки оцінки ризиків сильно агреговані, МіО повинні враховувати зміни в компонентах ризику (схильність і вразливість) та їх окремих факторах. Це має вирішальне значення для розуміння змін в основних факторах, а також

того, чи впливають і в якому ступені на них реалізація заходів щодо адаптації. Однак МіО, засновані на оцінці ризиків, мають явне обмеження: приписувати позитивні або негативні тренди конкретним, раніше реалізованим заходам складно, так як велика кількість факторів може впливати на результат (наприклад, загальні зміни в соціально-екологічній системі, які залежать від здійснюваного заходу).

Незважаючи на ці обмеження, повторні оцінки ризиків можуть дати інформацію про загальний прогрес у зниженні кліматичного ризику, навіть якщо це не може бути однозначно пов'язане з певним заходом *EbA*.

Використовуючи підхід адаптивного управління, оцінки ризиків можуть сприяти внесенню майбутніх коригувань. Згодом, у міру необхідності заходи *EbA* можуть бути змінені та ресурси перерозподілені на заходи, що дають найбільш позитивні результати.

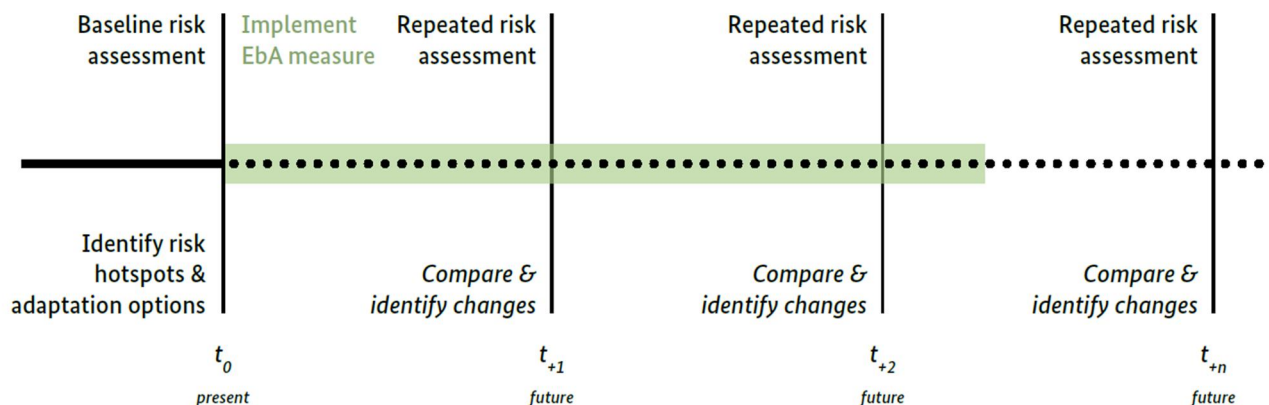

Рисунок 4. МіО адаптації за допомогою повторної оцінки ризиків²²

В основі цього Практикуму лежить приклад, що демонструє застосування оцінки кліматичних ризиків у контексті адаптації на основі екосистем (*EbA*) як частину загальної стратегії адаптації. У Практикумі розглядаються типові елементи *EbA*, які:

²² **GIZ and EURAC 2017:** Risk Supplement to the Vulnerability Sourcebook. Guidance on how to apply the Vulnerability Sourcebook 2017: Risk Supplement to the Vulnerability Sourcebook. Guidance on how to apply the Vulnerability Sourcebook's approach with the new IPCC AR5 concept of climate risk. GIZ.

– у контексті адаптації до зміни клімату
– відображають зв'язок між суспільством, економікою та екосистемами, що становлять соціально-екологічну систему (СЕС).

Особливо слід зазначити просторові характеристики будь-якої оцінки ризику, спрямованої на підтримку *EbA*. На відміну від багатьох інших заходів щодо зниження ризику або адаптації, *EbA* має ґрунтуватися на просторово вираженому «ландшафтному підході». Тому питання місць здійснення під час проведення різних етапів аналізу важливіше, ніж у інших випадках.

На прикладі показано, як можна виявити і визначити варіанти *EbA* і використовувати отриману в ході оцінки інформацію в якості відправної точки для подальшого планування адаптації.

Для успішної реалізації та впровадження оцінок кліматичних ризиків – як і будь-яких оцінок ризиків, що ґрунтуються на підході, описаному у Довіднику з уразливостей (*Vulnerability Sourcebook*)²³ – участь широкого кола учасників має ключове значення. Цей підхід вже застосовувався у більш ніж 20 різних контекстах, що дозволило зробити такі висновки:

Участь різних груп зацікавлених сторін щодо оцінки кліматичних ризиків:

- допомагає краще зрозуміти соціально-екологічну систему та взаємодії всередині неї, використовуючи як місцеві, так і наукові знання та поєднуючи різноманітний галузевий досвід;
- зміцнює знання та поінформованість серед різних учасників;
- сприяє підвищенню відповідальності зацікавлених сторін: від уряду до порушених громад.

Ланцюжки впливу (причинно-наслідковий зв'язок):

- допомагають особам, які приймають рішення, краще зрозуміти зв'язок між кліматичними ризиками та сталим розвитком;
- сприяють забезпеченню прозорості та достовірності результатів оцінки кліматичних ризиків;
- посилюють політичну підтримку обраних заходів щодо адаптації.

²³ GIZ 2014: The Vulnerability Sourcebook. Concept and guidelines for standardised vulnerability assessments. GIZ.